

**Nyugat-magyarországi Egyetem
Közgazdaságtudományi Kar**

**A KORTÁRS MŰVÉSZET PIACA
A MAGYARORSZÁGI MAGÁNGALÉRIÁKBAN**

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Gáspárdy Tibor

**Sopron
2014.**

Doktori Iskola: Széchenyi István Gazdálkodás és Szervezéstudományok

Vezetője: Prof. Dr. Székely Csaba DSc

Program: Az emberi erőforrások társadalmi-gazdasági beágyazottsága

Vezetője: Prof. Dr. Kulcsár László CSc

Témavezető: Dr. habil. Molnár László PhD

.....
Témavezető támogató aláírása

I. A MUNKA ELŐZMÉNYEI, A KITŰZÖTT CÉLOK

Az értekezés szerzője a Nyugat-magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Karához tartozó Széchenyi István Doktori Iskola hallgatója, gyakorló képzőművész és közel harminc éve a vizuális nevelés terén dolgozó pedagógus. Témaválasztását legfőképp az indokolta, hogy meglátása szerint a kortárs galériák világában egyszerre ölt testet a gazdaság, a kultúra és a művészet. Ez utóbbihoz kapcsolódik a vizuális nevelés gyakorlata is. A kortárs magángalériák e téren sem elhanyagolható szerepe elsősorban az eredeti műalkotások kiállításain történő bemutatásával határozható meg.

A kutatás célja a kortárs művészet piacának vizsgálata, ezen belül a kortárs magángalériák helyzete, gondjaiknak, problémáiknak feltárása, és az ezekre adható nemzetközi és hazai válaszlehetőségek bemutatása, illetve megkeresése volt.

II. A KUTATÁS TARTALMA, MÓDSZERE, INDOKLÁSA

A hazai kortárs magángalériákról – főként anyagi helyzetükről – kevés publikáció ismert, ezért a szerző a primer kutatás első lépéseként neves kortárs magángalériásokkal és a hazai műkereskedelem számos jeles személyiségével, szakértőkkel, művészeti írókkal készített interjúkat. A hazai műkereskedelem fellendülését, majd a gazdasági válság hatására a műkereskedelmi forgalom csökkenését a magyarországi aukciók eredményeinek tükrében vizsgálta és az árverések eredményeivel szándékozott bizonyítani.

A magyarországi kortárs magángalériák jövőbeli lehetőségeit a hazai piacon a szerzőnek a hazai felsőoktatás hallgatóinak körében végzett kérdőíves kutatása vizsgálja elsősorban, olyan – a kortárs magángalériák számára egyáltalán nem közömbös – összefüggések alapján, mint a vizuális nevelés aránya az oktatási szerkezetben, a képzőművészet és egyéb művészeti ágak ismertségének és nép-

szerűségének egymáshoz való viszonya, az eredeti műtárgy tulajdonlásának fontossága, a festészetnek, mint vizuális kifejezőeszköznek időszerűsége napjainkban, illetve a magángalériák ismertsége és a feljük megnyilvánuló bizalom mértéke. A nevezett primer kutatás közel ötszáz kérdőív elemzését jelentette a 2011-es és a 2013-as évek adatgyűjtései során.

Az értekezés a bevezetésben a kultúra és gazdaság, kultúra és művészet, kultúra és képzőművészet viszonyrendszerének alapvető vonásait határozza meg, mely kérdésekre a későbbiekben a kérdőíves adatgyűjtésen alapuló vizsgálat bemutatásakor és a válaszok elemzésekor, a felsőoktatási hallgatók szemszögéből nézve is kitér. A továbbiakban a szerző hasonlóan fontosnak tartotta a festett és technikai kép sajátosságainak meghatározását, illetve a kortárs művészet lényegi definiálását, nemzetközi és hazai viszonylatban egyaránt.

A művészet befektetési szempontból történő bemutatására, a műkereskedelmi tevékenység kialakulásának, illetve máig ható főbb állomásainak ismertetésére, valamint a műkereskedelem formáinak bemutatására a következő fejezetekben kerül sor.

Tekintve, hogy műkereskedelem nem létezhet műgyűjtés nélkül, az értekezés a dolgozat következő részében a magyarországi műgyűjtés történetét eleveníti fel a két világháború között, rámutatva arra, hogy az akkori műgyűjtési tevékenység világszínvonalú volt, melynek a mai csupán árnyképe, elsősorban a nemzetközi szinten jegyzett alkotásoknak az anyagiakból fakadó hiánya miatt.

A szerző ismerteti a továbbiakban a magyarországi műkereskedelem fő csatornáit és sajátosságait az ötvenes évek előtti és a rendszerváltás utáni időszakban, melyet követően jöttek létre az első, majd az egyre gyorsabban szaporodó kortárs magángalériák hazánkban.

A kortárs magángalériák problémái a következőkben foglalhatóak össze: az egy ár elv érvényesítésének nehézsége, a kortárs művészet visszafogott szereplése a

hazai árveréseken, a vékony hazai, műgyűjtő réteg, valamint a 2008-ban kezdődő gazdasági válság.

Az értekezés a fenti felsorolást követve épül tovább. Az interjúkból és elemzéseiből megállapítást nyert, hogy a különböző árak, különösen a kortárs művészet esetében, könnyen a mű értékének bizonytalanságához vezetnek.

A szerző a továbbiakban a műalkotás értékének meghatározó tényezőit veszi sorra, melyben a mű kvalitása csak egy elem a szakma, a közönség és a műtárgypiacon forgó pénz mellett. E tényezőket még tovább valórizálják a művész (és a műkereskedő) nemzetisége, neve és a mű alkotójához kapcsolódó „mítoszok”.

Az értekezés teret szentel a műkereskedelem szempontjából fontos vásárló és gyűjtő fogalmainak tisztázására, főként az interjúalanyok véleménye alapján meghatározva azokat. A műgyűjtés gazdasági hasznának bemutatása után a műgyűjtés történetének az ötvenes éveket követő ismertetése következik, megrajzolva egyúttal a műkereskedelem ívének a kilencvenes évek második felétől datálható felfutását, majd a 2008-as válság hatására történő megroppanását.

A válság negatív hatását ellensúlyozandó menekülési útvonalak jogosultságát a szerző a magángalériásokkal folytatott interjúk elemzése után, a hazai galériáknak a nemzetközi vásárokon történő – az értekezésben is tárgyalt – eredményes szereplésében látja bizonyítottnak.

A hazai piac – elsősorban a jövőre vonatkozó – lehetőségeit a már említett kérdőíves adatgyűjtésen alapuló kutatásával vizsgálja, illetve kísérli meg bizonyítani.

III. EREDMÉNYEK

Az elsősorban primer kutatás alapján a következő felvetett hipotézisekre adhatunk válaszokat.

- 1. Első hipotézis (H1):** A magyarországi magángalériák egyik legfőbb problémája az egy ár – több ár kérdése, hazai és nemzetközi viszonylatban egyaránt. A különböző árak jelenléte – a különböző műkereskedelmi formák dacára – a műalkotás értékbizonytalanságához vezethet.

Kutatásunk alapján a következő tézis (T1) fogalmazható meg:

A kortárs magángalériák számára a különböző műkereskedelmi formákban történő értékesítés okozza az egyik legnagyobb gondot. Ezzel a problémával szemben eszközeik korlátozottak. A művésszel történő szerződésbontás, különösen az anyagi vizsgálat után, számukra is veszteséget jelent. A hazai gyakorlatban a galériák, főképp tőkeszegénységük okán, bizományi értékesítésre veszik át a műalkotások legtöbbszörét. Gyakori anyagi szorultságuk miatt viszont a művészek nem mindig tudják a galériák kizárólagosságát az értékesítésben elfogadni, következésképp a műteremben is árulják munkáikat, természetesen olcsóbban. Ezt támasztja alá kérdőíves kutatásunk is, hiszen az „Ön hol találkozott legtöbbször képzőművészeti alkotások vásárlásának lehetőségével?” kérdésre adott válaszok elemzésekor kiderült, hogy a magángalériákban való vásárlási lehetőséget csak 3. helyre rangsorolták a kérdezettek.

A különbség a vásárlási lehetőség megtapasztalását tekintve a műterem és a galériák közt nem olyan számottevő, mint azt a galériák üzleti jelenléte indokolná. A kérdezettek 4,7%-a találkozott műteremben műtárgyvásárlási lehetőséggel, s csupán alig kétszer annyian (10%) magángalériákban. A legnagyobb arányú vásárlási lehetőséget a megkérdezettek 58,3%-ának a kiállítások jelentették. Mint azt a dolgozat vonatkozó részében kifejtettük, a kiállítások is sok esetben műtermi eladásoknak felelnek meg. A galériásokkal készí-

tett interjúkból egyértelműen kiderült, hogy a külföldi kiállításokon árait gyakran kénytelenek a hazainál magasabb szinten megállapítani. A kérdőívünk vonatkozó kérdésére kapott válaszok alapján kiderült, hogy a műalkotások árát a kérdezettek túlnyomó része drágának találja. (Cumulative Percent : 98,5%)

A jövődő vásárlóközönségnek e véleménye a hazai árakról kedvezőtlen a magángalériák számára, melyek költségeik és egyéb presztízs szempontjaik miatt nem vehetik figyelembe a műtermi alacsonyabb árakat, ugyanakkor növeli gondjukat, hogy a külföldi magasabb árakra is figyelniük kell, így mondhatni, kettős szorításba kerülnek. A kortárs művészet piacán azonban, ahol a pénz már nem pusztán vételár, hanem elsősorban a médiának köszönhetően a műalkotás értékének egyik fő – ha nem a legfőbb – meghatározója, az ár képlékenysége könnyen a mű értékének bizonytalanságához vezet.

- 2. Második hipotézis (H2):** A 2008-as válság megtörte a magyarországi műkereskedelem fejlődési ívét, aminek negatív hatása a mai napig érezhető.

Elemzésünk alapján a következő tézis (T2) fogalmazható meg:

A 2008 őszen kezdődő gazdasági válság a műkereskedelemre is hatással volt, és a nagy aukciósházak (a Sotheby's, Christie's) összforgalma drasztikusan csökkent.

Néhány év leforgása alatt azonban úgy tűnik, kiheverték a válságot, és az új csúcsok beállításán túl a műtárgypiac egésze is magához térni látszik. A kortárs művészeti eladásokról nemzetközi kitekintésben elmondható, hogy visszaállt egy normális üzemi hőfokra, hiszen a 2006–2008 közötti időszakban kétségtelenül túlpörgetett volt. A kutatásunk részét képező interjúk feldolgozásából megerősítést nyert az a hipotézisünk, hogy a válság hatása azért erősebb Magyarországon, mert a piac a válságot megelőzően is elég gyenge volt: végső soron ugyanazon a néhány gyűjtőn osztozott az összes galéria. A

magyarországi műkereskedelem összforgalma az 1992-es 220 000 000 forint-ról 2008-ra 8 milliárd forintra emelkedett, némely források szerint még többre (Jankó, 2013). A válság elhúzódását az aukciók eredményei is tükrözik. Néhány kiemelkedő leütéstől eltekintve, a válságot megelőző időszak vásárlási lendülete egyelőre nem jelentkezik a hazai aukciós piacon.

Ehhez kapcsolható a gazdasági válság következményeként megjelenő lelki válság, aminek szintén mérhető gazdasági hatása van, és amely vélelmezhetően lassabban múlik el a gazdasági válságnál (Pados, 2013).

A hazai vevők Európához hasonlóan főként a középosztályból származnak, de a külföldi középosztály vásárlóerejénél (20–30%) a magyar jóval jelentősebb csökkenést szenvedett el (90%) (Szabó). Az elszánt gyűjtők vásárolnak ugyan, de vásárlásaikat sokkalta inkább megfontolják, mint a válságot megelőző időben. Nem elhanyagolható tény az sem, hogy míg külföldön, az ottani marketingnek köszönhetően a kortárs művészet alkotásainak gyűjtése számít státusszimbólumnak, nálunk inkább a klasszikusok jelenítik meg ugyanezt, melyben szerepet játszik a másodlagos piacon való biztosabb értékesítésük ígérete.

- 3. Harmadik hipotézis (H3):** Napjaink vizuális eszközeinek technikai fejlődése ellenére a festészet továbbra is a képi világ egyik legfontosabb kifejezője maradt.

Kutatásunk alapján a következő tézis (T3) fogalmazható meg:

A kortárs művészeti vásárokon, így az értekezésben részletesen bemutatott 2013-as Viennafairen és a Budapest Art Market 2013 nemzetközi kortárs művészeti vásárokon is tapasztalható volt a műfaj virágzása, szemben az environmentek, videoinstallációk, land és body art műfajaival. Nyilván nem utolsó sorban annak felismeréseként, hogy az utóbb említettek meglehetősen körülményesen gyűjthetők.

A kérdőívnek azon kérdésére kapott válaszokat, hogy: „*Ön szerint idejétmúlt vizuális kifejezőeszköz a festészet?*”, az alábbi táblázat foglalja össze:

Frequencies

Statistics

10. kérdés

N	Valid	393
	Missing	0

10. kérdés

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	1	162	41.2	41.2	41.2
	2	112	28.5	28.5	69.7
	3	83	21.1	21.1	90.8
	4	7	1.8	1.8	92.6
	5	29	7.4	7.4	100.0
	Total	393	100.0	100.0	

1. Nem, a festészet örök, mindig képes megújulásra.2. Nem, hiszen a festészet legalább annyira a belső világ, mint a külső látvány leképezésével foglalkozik.3. Nem, de a régmúltban játszott kiemelkedő szerepét már elvesztette.4. Nem tudom.5. A vizualitás napjainkra már túllépett a festészen, más kifejezési formái vannak.

A válaszok, mely szerint a festészet örök és mindig képes a megújulásra, illetve legalább annyira alkalmas a belső, mint a külső világ leképezésére, a kérdezett felsőoktatási hallgatók körében összesen 69,7% -ot értek el. Ugyanakkor azok a válaszadók, akik szerint a vizualitás már túllépett a festészen, és jobbra már más kifejezési formái vannak, csupán 7,4 %-ban képviseltették magukat a kérdezettek körében. Nagyon alacsony volt a véleményt nem nyilvánítók százalékaránya is (1,8%). A kapott válaszok alapján úgy véljük, kijelenthetjük, hogy a festészet napjainkban is aktuális és érvényes vizuális kifejezőeszköz. Megítélésünk szerint hipotézisünk további bizonyítását jelentik a disszertáció kutatási részét képező interjúkban elhangzott kijelentések, melyek elsősorban Szalóky Ká-

rolyhoz, az egyik első és legjelentősebbek közé tartozó kortárs magángaléria tulajdonosához és vezetőjéhez fűződnek. Az ő szavait erősítette további interjúink egyikében Pados Gábornak az acb Galéria tulajdonosának állásfoglalása is, mely szerint „eleve az olaj-vászon képek határozzák meg 90 százalékban az egész kortárs képzőművészeti piacot ” (Pados, személyes közlés, 2013).

4. Negyedik hipotézis (H4): A hazai vizuális nevelés jelentőségéhez képest hátrányos helyzetben van a magyar oktatási szerkezetben. Helyzetéből fakadóan a magángalériák számára fontos műgyűjtői réteg növekedésében sem tud hathatós szerepet vállalni.

Kutatásunk alapján a következő tézis (T4) fogalmazható meg:

A vizuális nyelv nem kizárólag a képzőművészet megnyilvánulásának módja, hanem napjaink kommunikációjának egyik legfontosabb eleme is. Nem csupán az olyan művészeti ágak számára nélkülözhetetlen kifejezési forma, mint a film vagy a színház, de technikai világunk korszerű eszközei: számítógép, okostelefon – nem is beszélve a digitális kamerákról – sem nélkülözhetik.

A „világról alkotott kép”, vagy a „teljes kép” kifejezések nyelvünkben is utalnak a képnek, és azon keresztül a vizualitásnak életünkben betöltött szerepére.

Ennek ellenére a kérdőív azon kérdésére adott válaszok alapján, mely a kérdezetteknek a zenében, irodalomban és képzőművészetben való tájékozottságának mértékét kívánta meghatározni, a képzőművészeké volt az egyik utolsó hely.

(1. irodalom: 39,0%, 2. zene: 27,2%, 3. film/színház: 23,0%, 4. képzőművészet: 8,9%, 5. egyéb: 1,8%.)

A 2013-ban kapott válaszok összecsengenek a 2011-es vizsgálatunk eredményeivel (Gáspárdy, 2011), mely a művészeti ágak művelőinek ismertségére

irányult. A kapott eredmények alapján kijelenthető, hogy a művészek közül a képzőművészek a legkevésbé ismertek.

Ugyanakkor a gyakorlatra, az élethelyzet szimulálására irányuló kérdésre adott válaszok döntően a vizualitás fontossága mellett foglaltak állást (67,0%).

Tudvalevőleg a kortárs művészet sűrűn él a gondolat képi kódolásával, sok esetben éppen e kódolás minőségi foka adja művészi lényegét, de dekódolásához a képi nyelv ismerete szükségeltetik (lásd konceptuális művészet). Nem elhanyagolható azonban a kortárs galériák vizuális nevelésben betöltött szerepe sem, hiszen kereskedelmi tevékenységük mellett színterei az eredeti műalkotásokkal való találkozásnak is.

A kortárs magángalériák markáns különbséget tesznek vásárló és gyűjtő között. A vásárló számára néhány kép megszerzése a műtárgyvásárlás folyamatának végét jelenti. A gyűjtő ellenben örökkön rabja a vágnak, hogy kollekcióját egy további darabbal gazdagabbá tegye. E folyamatban nemcsak a személye, hanem ezzel egyidejűleg gyűjteménye is formálódik, és gyakorta, „az egész több, mint a részek összessége” elv alapján szintén műalkotássá válik, ezért is fájdalmas veszteség egy-egy neves kollektió széthullása.

Felmérésünkben – többek között – az eredeti műtárgy vásárlására törekvés szándékának erősségét, a műalkotás birtoklása iránti elkötelezettség fokát is igyekeztük mérni. Kérdőívünkön – némiképp provokatív módon – megfelelő anyagi kondíciók esetén a műveltség feltételévé tettük az eredeti műalkotás birtoklását. Az erre papíralapon adott válaszok esetén – melynél a választ adók kizárólag a felsőoktatás hallgatói közül kerültek ki – megállapítható, hogy összességében 6,0 %-ban értettek felvetésünkkel egyet (teljesen egyetért: 1,5%, egyetért 4,5%). A válaszokat összevetettük azon kérdésünkkel, hogy vásárolna-e a kérdezett a jövőben eredeti műtárgyat. E kérdésre 61,9%-ban kaptunk pozitívnak tekinthető választ (igen, ha tehetném 51,5%, a jövő-

ben mindenképp 10,4 %). Noha a kérdezettek legnagyobb arányban az anyagi hiányát jelölték meg, mint a műtárgyvásárlásban akadályozó körülményt, valószínűsíthető, hogy a vásárlóvá, még inkább gyűjtővé válásuk elé nem pusztán ez gördít akadályt. Szerepe lehet benne a vizuális nevelésnek, mely elsősorban a csekély óraszámok okán nem képes a képzőművészet, esetünkben leginkább a festészet iránti tényleges, akár tárgyasnak is nevezhető vonzalmat kialakítani.

Úgy gondoljuk, hogy azok közül, akik a műveltség és az eredeti műtárgy közti tulajdonlás között szoros párhuzamot látnak, nagy valószínűséggel kerülnek ki a galériák számára fontos, majdani műgyűjtők, vagy legalábbis a „biztos” vásárlók, aki nem csupán „néhány” műalkotásra tartanak igényt. Sajnos ez a százalékarány (6,0%) sokkalta szerényebb, mint a kérdezettek azon aránya (51,5 %), akik az anyagiakat okolták, mint a műtárgyvásárlást kizáró körülményt. Annál az aránynál (10,4 %) is kevesebb, akik a jövőben ígérték a vásárlást. Az eredeti műtárgy hatása, mely mindig képes a holt anyag dacára új párbeszédet kezdeni a szemlélővel, akármikor is fordul hozzá, semmihez sem hasonlítható. Mint azt az értekezésben kifejtettük, léteznek olcsóbb technikák, még ismeretlen művészek, szerényebb árak is. Természetesen e kérdésben kulturális szempontból a szándék megléte a legnagyobb öröm. A szándéké, mely a jövőre nézve a vásárlás gyakorlatát illetően is rejt magában további lehetőségeket.

Meggyőződésünk szerint a vizuális nevelésnek lennének eszközei a hipotézisben megfogalmazott probléma orvoslására, például a vizuális üzenetek kódolásában és dekódolásában való kompetencia anyanyelvi szintű elsajátítása, kiállításoknak mind sűrűbb látogatása, mely folyamatban a kortárs magángalériák is szerepet vállalnának/ vállalhatnának. A jelenlegi körülmények közt, különösen a már említett alacsony óraszám, illetve a tárgyi feltételek hiánya miatt e törekvés nem tud igazán eredményes lenni.

IV. KÖVETKEZETÉSEK, JAVASLATOK

A hazai kortárs magángalériák számára a hazai vizuális nevelés helyzete távolról sem közömbös, hiszen a vizuális nevelés által megteremtett alapokon kibontakozó vizuális kultúra vásárlóközönségük, gyűjtői körük növelését jelentheti. Ennek első, és egyben legfontosabb eleme a kortárs galériák számára a kortárs művészet hangsúlyosabbá tétele lehetne a vizuális nevelésen belül. (Az értekezésben példaként utaltunk arra, hogy a rajz és vizuális kultúra tantárgy legutóbbi középszintű érettségi tételsora egyetlen kortárs művészettel foglalkozó kérdést sem tartalmazott.) A második elem természetesen a vizuális nevelés – jelentőségéhez mért – hangsúlyosabbá tétele lehetne a teljes oktatási szerkezetben, hiszen, ahogy értekezésünk elején Paul Klee-t idéztük: „*A művészet nem a láthatót ábrázolja, hanem láthatóvá tesz.*” E láthatóvá tétel pedig megítélésünk szerint nem csupán a művészetre, hanem napjaink teljes, vizuális kommunikációjára igaz, annak megannyi útvesztőjével egyetemben.

A magyar kortárs galériák számára a külföldi piacon való megjelenés – különösen 2008 után, mikor a hazai műtárgyvásárlási kedv jelentősen alábbhagyott – egyértelmű menekülési útvonalat jelent. A nemzetközi kortárs művészeti vásárokon való részvételhez – a nyilatkozó galériások egybehangzó véleménye alapján – nagyobb mértékű állami támogatásra volna szükségük, hiszen az egyszeri jelenlét kevés, a rendszeresség teszi az ismertséget, mely végül konkrét vásárlásokhoz vezethet. A hazai galériák jelenléte a nemzetközi vásárokon nem merül ki pusztán az üzleti, kereskedelmi tevékenységben, hiszen ottani jelenlétükkel az ország számára is fontos, pozitív képet alakíthatnak/alakítanak ki. Ennek elismerése, a nagyobb mértékű állami támogatás jelentősen tágítaná a magyar kortárs galériák külföldi lehetőségeit, egyúttal növelve a magyar kortárs képzőművészet, a magyar kortárs művészek nemzetközi hírnevét is a világban.

V. A SZERZŐNEK AZ ÉRTEKEZÉS TÉMAKÖRÉHEZ KAPCSOLÓDÓ PUBLIKÁCIÓI

Gáspárdy Tibor: *Művészet és személyiség*

Képzés és gyakorlat

A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának és a Nyugat – magyarországi Egyetem Benedek Elek Karának neveléstudományi folyóirata. 9. évfolyam 2011/ 1-2. szám

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar, Kaposvár 2011.

163. – 171. old.

HU – ISSN 1589 – 519-X

Gáspárdy Tibor: *Salvador Dali Sopronban*

Várhely

(Kultúra – Művészet – Irodalom – Kritika)

XIV – XV. Évfolyam I- II szám

Edutech Kiadó, Sopron, 2009.

131. – 136. old.

HU ISSN 1219 – 3046

Gáspárdy Tibor: *Art and Economy*

Economics, Management and Tourism

South-West University „Neofit Rilsky „, Faculty of Economics Tourism
Department Duni Royal Resort, Bulgaria 2011.

59. – 64. old.

ISSN 1314 - 3557

Gáspárdy Tibor: *Művészet és személyiség*

V. Képzés és gyakorlat Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia

Nevelés és társadalom: Hagyomány és megújulás

Szerkesztette: Hajdicsné Varga Katalin

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar

Nyugat – magyarországi Egyetem Kiadó

Kaposvár, 2011.

16. – 17. old.

ISBN 978 - 963 - 9821 - 26 - 2

Gáspárdy Tibor: *Ember és kép*

VI. Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia

Humántudományi kutatások a pedagógusképzés szolgálatában

- Generációk találkozása –

Szerkesztette: Dr. Varga László

Nyugat – magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 2012.

98 – 99. old.

ISBN 978 – 963 – 334 – 051 – 6

Gáspárdy Tibor: *Ember és kép*

A VI. Nemzetközi Neveléstudományi Konferencia

Humántudományi kutatások a pedagógusképzés szolgálatában

Generációk találkozása – konferencián elhangzott előadásnak a Képzés és gyakorlat folyóiratban tanulmány formában történő megjelentetése. A közlésre vonatkozó befogadó nyilatkozat a publikációs lista melléklete. A tanulmány terjedelme: 10 oldal

Gáspárdy Tibor : *A kortárs magángalériák helyzete Magyarországon (JELEN - és JÖVŐKÉP)*

FELELŐS TÁRSADALOM FENNTARTHATÓ GAZDASÁG

Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából

Programfüzet és előadáskivonatok

Nyugat – magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 2013.

147.old.

ISBN 978 – 963 – 334 – 143 – 8

Gáspárdy Tibor : *A kortárs magángalériák helyzete Magyarországon (JELEN - és JÖVŐKÉP)*

FELELŐS TÁRSADALOM FENNTARTHATÓ GAZDASÁG c.

Nemzetközi tudományos konferencia tanulmánykötete.

Nyugat – magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron, 2014.

1026 – 1038. old.

ISBN : 978 – 963 – 334 – 144 – 5